

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

- รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รองศาสตราจารย์พนิดา สีนสุวรรณ ภาควิชามัธยมศึกษา
(สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อาจารย์ชูศรี ตันพงศ์ อาจารย์ 3 ระดับ 9
โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
(ครูต้นแบบ สำนักงานคณะกรรมการ-
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

เชียงใหม่

ส่วนราชการ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มช. โทร. 4238

ที่ ทม. 0610(18)/115

วันที่ 4 มกราคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ

ด้วยนายพงษ์ศักดิ์ เย็นอ่อน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัย ฯ ให้ทำการวิจัย เรื่อง “การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี อาจารย์ ดร.อำภา ต่านักดี เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้และความสามารถ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญและให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์นักศึกษาดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

๑๗

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสริมศรี ไชยศรี)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการสอน

สํานักงาน

ส่วนราชการ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มช. โทร. 4238

ที่ ทม. 0610(18)/ ๙

วันที่ 4 มกราคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์พนิดา สีนสุวรรณ

ด้วยนายพงษ์ศานต์ เย็นอ่อน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยฯ ให้ทำการวิจัย เรื่อง “การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี อาจารย์ ดร.อำภา ด้านภักดี เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้และความสามารถ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญและให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์นักศึกษาดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

๕๗

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสริมศรี ไชยศรี)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการสอน

ที่ ทม 0610(18)/ 115

ส.ก.ช.

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200

4 มกราคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ

ด้วยนายพงษ์ศักดิ์ เย็นอ่อน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยฯ ให้ทำการวิจัย เรื่อง “การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี อาจารย์ ดร.อำภา ด่านภักดี เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านคือ อาจารย์ชูศรี ตันพงศ์ เป็นผู้มีความรู้และความสามารถ ที่จะให้ข้อมูล ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทางสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านได้อนุญาตให้ บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว ในแง่ของความครอบคลุมเนื้อหา ความชัดเจนของข้อความที่จะใช้และข้อเสนอแนะประเด็นอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสริมศรี ไชยศรี)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200

มกราคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านทุ่งสวน

ด้วยนายพงษ์ศักดิ์ เย็นอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติการทำวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง " การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 " โดยมี อาจารย์ ดร.อำภา ต่านักดี เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้ได้เครื่องมือการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษามีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ทดลองเครื่องมือการวิจัยที่โรงเรียนบ้านทุ่งสวน ในระหว่างวันที่ 25-27 มกราคม 2543 ซึ่งเครื่องมือประกอบไปด้วยแผนการสอนวิชาจริยศึกษา โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 7 แผนการสอน แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 1 ชุด และแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และให้ความสะดวกแก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศร)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

โทร. (053) 944238

ที่ ทม 0610(14)/ 119

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200

14 มกราคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองแขงวิทยา

ด้วยนายพงษ์ศานต์ เย็นอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติการทำวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง " การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนา พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 " โดยมี อาจารย์ ดร.อำภา ด้านักดี เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยมีความประสงค์จะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการสอนวิชาจริยศึกษาตามแผนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักศึกษาจะเดินทางมาศึกษาทดลองและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 17 มีนาคม 2543

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะทำให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเสริมองค์ความรู้ทางการศึกษาโดยรวม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และให้ความสะดวกแก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริ ศิยศ)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

โทร. (053) 944238

ภาคผนวก ข

แผนการสอน วิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 แผนการสอนใช้เวลา

สอนทั้งหมด 42 คาบ คาบละ 20 นาที โดยมีเนื้อหา

ดังต่อไปนี้

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ความมีระเบียบวินัย	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การให้ความร่วมมือ	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การช่วยเหลือตนเอง	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การเสียสละ	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง ความซื่อสัตย์	เวลาที่ใช้ 6 คาบ
แผนการสอนที่ 7 เรื่อง ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา	เวลาที่ใช้ 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

เมื่อนักเรียนทุกคนมีระเบียบวินัยในตนเองย่อมช่วยให้สังคมเจริญและสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของความมีระเบียบวินัยได้
2. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบผลดีผลเสียของการมีระเบียบวินัยและการขาดระเบียบวินัยได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียนและสังคมได้
4. นักเรียนสามารถระบุข้อบกพร่องและเลือกข้อปฏิบัติของตนเองให้ดีขึ้นได้

เนื้อหา

ความมีระเบียบวินัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน**1. ขั้นนำ**

1.1 สันทนาการกับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

1.2 ครูให้นักเรียนจับฉลากคนละ 1 ใบ และให้นักเรียนเปิดฉลากซึ่งเป็นชื่อสัตว์เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามชื่อสัตว์ที่ระบุในฉลาก แล้วให้นักเรียนแสดงท่าทางและร้องเสียงสัตว์ที่ได้เพื่อรวมกลุ่มกันตามสัตว์แต่ละประเภท

1.3 เมื่อนักเรียนจับกลุ่มกันได้แล้ว ครูแจ้งแก่นักเรียนว่า ครูมีเกมอย่างหนึ่งให้นักเรียนแข่งขันกันและขออาสาสมัครกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์เพื่อคอยสังเกตการเล่น

1.4 ครูอธิบายวิธีเล่นและกติกาให้นักเรียนเข้าใจ (ดูรายละเอียดภาคผนวก) และเริ่มการแข่งขัน

1.5 เมื่อการแข่งขันยุติลง ให้นักเรียนปรบมือให้แก่กลุ่มที่ชนะเลิศ กลุ่มที่ไปถึงเส้นชัยเป็นกลุ่มสุดท้าย ให้อีกสองกลุ่มที่ไปถึงก่อนลงโทษโดยให้รำวง หรือให้แสดงท่าสัตว์ต่าง ๆ ตามต้องการเสร็จแล้วให้นักเรียนกลับไปนั่งประจำกลุ่มของตน

1.6 ให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกตพฤติกรรมการแข่งขันของแต่ละกลุ่ม

1.7 ครูนำการอภิปรายจากการเล่นเกม โดยใช้แนวคำถามดังต่อไปนี้

- มีสมาชิกในกลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามกติกาหรือไม่
- ความสำเร็จของกลุ่มอยู่ที่อะไร มีวิธีการอย่างไร

- รู้สึกอย่างไรที่มีเพื่อนทำผิดกติกา
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการเล่นเกมนี้

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจกรูปภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีระเบียบวินัยและขาดระเบียบวินัย กลุ่มละ 2 ภาพ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาอภิปรายในกลุ่ม ตามประเด็นต่อไปนี้

- รูปภาพของกลุ่มเป็นรูปภาพเกี่ยวกับอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- นักเรียนชอบ/ไม่ชอบ ภาพใดใน 2 ภาพ เพราะเหตุใด
- จากรูปภาพแสดงถึงควมมีคุณธรรมและขาดคุณธรรมข้อใด

2.2 เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วให้ตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.3 ครูบันทึกผลการรายงานของนักเรียนทุกกลุ่มไว้บนกระดาน ในระหว่างที่

นักเรียนกำลังรายงาน

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยใช้แนวคำถามดังต่อไปนี้

- กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันอย่างไร
- ความมีระเบียบวินัยหมายความว่าอย่างไร
- ความมีระเบียบวินัยมีประโยชน์อย่างไร
- หากคนในสังคมขาดระเบียบวินัยจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร
- นักเรียนจะเลือกปฏิบัติตนแบบใด เพราะเหตุใด

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงพฤติกรรมของบุคคลในรูปภาพของแต่ละกลุ่มว่ารูปภาพใดแสดงถึงควมมีระเบียบวินัยและขาดระเบียบวินัย และให้นักเรียนยกตัวอย่างเพิ่มเติม

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงกฎและกติกากการแข่งขันทก็เหมือนกับกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียน และสังคมที่เราต้องปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความยุติธรรม และสงบสุข

4.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนทำบันทึกการกระทำเกี่ยวกับเรื่องความมีระเบียบวินัยที่นักเรียนได้ปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามข้อตกลง หรือกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียน และสังคม เป็นเวลา 1 สัปดาห์

- กิจกรรมใดบ้างที่นักเรียนปฏิบัติได้
- ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อปฏิบัติได้

ให้นักเรียนนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพประกอบ 6 ภาพ

ภาพที่ 1 -2 ภาพนักเรียนแต่งกายไม่เรียบร้อยกับภาพนักเรียนแต่งกายถูกต้อง

ตามระเบียบ

ภาพที่ 3 - 4 ภาพนักเรียน เข้าแถวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบ กับภาพนักเรียนที่
แย่งกันซื้อของ

ภาพที่ 5 - 6 ภาพนักเรียนนั่งเรียบร้อยรอครูเข้าสอนกับภาพนักเรียนที่ไม่อยู่ใน
ระเบียบแสดงความไม่พร้อมที่จะเรียน

2. เกม “ถนนสี่ขา”

3. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมในการเรียนการสอน

- การตอบคำถาม
- การอภิปรายกลุ่ม
- การทำงานกลุ่ม

2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา เรื่อง ความมีระเบียบวินัย

ระเบียบวินัย หมายถึง ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบที่สังคมวางไว้ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของคน เพราะคนต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่ ตั้งแต่หมู่เล็ก คือ ครอบครัว จนถึงหมู่ใหญ่ คือ ประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ก็จะนำมา ซึ่งความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงปลอดภัย

ประโยชน์ของความมีระเบียบวินัย

1. ระเบียบวินัยช่วยให้ประหยัดเวลาและทำงานให้สำเร็จด้วยความเรียบร้อย
2. ระเบียบวินัยก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
4. ช่วยให้การงานและการเรียนมีประสิทธิภาพ

เกม ถนนีลขาว

วิธีเล่นและกติกา

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่ากัน (ก็กลุ่มก็ได้ตามความเหมาะสม)
2. ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง เข้าแถวอยู่ห่างเส้นชัยพอสมควร โดยระหว่างหัวแถวกับเส้นชัยจะมีกล่องใส่กระดาษสีวางไว้
3. เมื่อเริ่มสัญญาณการเล่น ให้คนหัวแถวแต่ละกลุ่มวิ่งออกไปหยิบกระดาษสีในกล่องขึ้นมา 1 แผ่น (ห้ามมองไปที่กล่อง) แล้วชูให้เพื่อนดู ถ้าได้สีต่าง ๆ ให้ปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 สีเขียว ให้วางกระดาษลงข้างกล่อง แล้ววิ่งไปยืนเข้าแถวเรียงหนึ่งที่เส้นชัย
 - 3.2 สีเหลือง ให้วางกระดาษลงข้างกล่อง แล้วยืนอยู่กับที่
 - 3.3 สีแดง ให้วางกระดาษลงข้างกล่อง แล้ววิ่งกลับมาต่อท้ายแถวของตนเอง

อย่างเดิม

4. คนต่อไปก็วิ่งออกไปหยิบกระดาษในกล่อง ได้สีอะไรก็ปฏิบัติตามที่ตกลงกันไว้ สำหรับคนที่จับได้แผ่นสีเขียว มีสิทธิ์ที่จะพาเพื่อนที่ยืนอยู่ข้างกล่องเข้าเส้นชัยได้ครั้งละหนึ่งคน
5. กลุ่มใดสามารถพาเพื่อนเข้าไปอยู่ในเส้นชัยได้หมดหรือมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

อุปกรณ์

1. กระดาษแข็งตัดเป็นรูปทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 นิ้ว แบ่งเป็นสีเขียว สีเหลือง สีแดง มีจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม สีแดงควรมีน้อยกว่าสีอื่น ๆ เช่น สมาชิกในกลุ่มมี 10 คน ควรมีสีเขียว 4 แผ่น สีเหลือง 4 แผ่น และสีแดง 2 แผ่น เป็นต้น
2. กล่องสำหรับใส่กระดาษแข็งกลมสีต่าง ๆ จำนวนเท่ากับกลุ่มที่แบ่ง

แบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

โรงเรียน

วัน เดือน ปี

เวลา

กิจกรรม/พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

ผลการปฏิบัติ

ความคิดเห็น/ความรู้สึก
จากผลการปฏิบัติของนักเรียน

หมายเหตุ

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ลงชื่อ)

(ผู้ปกครองนักเรียน)

(ลงชื่อ)

(ครูประจำชั้น)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

ถ้านักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนจะประสบความสำเร็จทั้งการเรียนและความมั่นคงของชีวิตในอนาคตด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบการกระทำของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและความเกียจคร้านได้
2. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริตได้
3. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และแก้ไขข้อปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นได้
4. ชื่นชมยินดีต่อผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและประสบความสำเร็จในชีวิต

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูเล่านิทานเรื่อง “มดง่ามกับจิ้งจอก” โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติประกอบ (ดูภาคผนวก)
- 1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - นักเรียนได้ข้อคิดจากนิทานและบทบาทสมมติอย่างไรบ้าง
 - การกระทำของมดง่ามและจิ้งจอกสอดคล้องกับคุณธรรมด้านใด
 - ความซื่อสัตย์สุจริตจะส่งผลดีแก่ผู้ปฏิบัติอย่างไร
 - ผู้ที่ขาดความซื่อสัตย์สุจริตจะมีผลเสียอย่างไร
 - ในการเรียนการทำงาน นอกจากจะใช้คุณธรรมความซื่อสัตย์แล้ว จะต้องใช้คุณธรรมข้อใดอีกบ้าง จึงจะประสบความสำเร็จ
- 1.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต

2. ขั้นสอน

- 2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยแจกกระดาษรูปเรขาคณิตให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มกันตามรูปเรขาคณิตประเภทเดียวกัน

2.2 ครูแจกกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งแจกใบงานให้ทุกกลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาอภิปรายในกลุ่มและทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบงาน (ดูในภาคผนวก)

2.3 เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.4 ครูบันทึกผลการรายงานของนักเรียนทุกกลุ่มไว้บนกระดานดำ ในระหว่างที่นักเรียนกำลังรายงาน

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยใช้แนวคำถามดังต่อไปนี้

- กลุ่มของนักเรียนมีวิธีการแบ่งงานในกลุ่มอย่างไร
- มติของกลุ่มได้มาอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นจุดและหย่อม นอกจากแนวทางที่กำหนดให้เลือกแล้ว นักเรียน

คิดว่ามีแนวทางที่เหมาะสมกว่านี้หรือไม่ อย่างไร

- การทำงานให้สำเร็จด้วยดี ควรมียุทธวิธีอย่างไร
- ความขยันหมั่นเพียรหมายความว่าอย่างไร
- ถ้าคนในสังคมขาดคุณธรรมข้อนี้ จะส่งผลต่อสังคมอย่างไร
- นักเรียนสามารถใช้คุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรมาช่วยในการเรียนและการ

ทำงานของนักเรียนอย่างไรบ้าง

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงพฤติกรรมของบุคคลในกรณีตัวอย่างของแต่ละกลุ่มว่า การกระทำใดแสดงถึงความขยันหมั่นเพียร หรือความเกียจคร้าน พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรและผู้เกียจคร้านเพิ่มเติม

4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจว่า ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควร เป็นนิสัยที่ดี สามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้ ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค ประสบผลสำเร็จในการเรียน การทำงานและนำความสุขความเจริญมาให้

4.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนนำไปใช้ในการเรียนการทำงานในชีวิตประจำวันแล้ว บันทึกผลของการปฏิบัติลงในแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ และให้นักเรียนนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่าง
2. นิทาน
3. หน้ากากมดง่ามและจิ้งจก
4. บัตรงาน
5. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมดังต่อไปนี้
 - ความสนใจและความตั้งใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
 - การเสนอความคิดเห็นในการร่วมอภิปราย
 - การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
 - การแสดงความชื่นชมเพื่อนที่ขยันหมั่นเพียร
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความเข้มแข็ง รับผิดชอบ อดทน และมานะบากบั่นไม่ทอดทิ้ง

ลักษณะของความเพียรมีดังนี้

1. เพียรหา เช่น หาความรู้ หาทรัพย์
2. เพียรรักษา คือ การรักษาของที่มีอยู่มิให้เสียหายก่อนเวลาที่จะควรจะเป็น เช่น รักษาความดี รักษาทรัพย์
3. เพียรละ คือ ละทิ้ง ความชั่วทั้งปวงที่มีอยู่ เช่น ละความเกียจคร้าน ละความโลภ ละความโกรธ เป็นต้น
4. เพียรระวัง คือ ระมัดระวังมิให้ความชั่วเกิดขึ้น พยายามหลีกเลี่ยงหนีห่างไกลจากความชั่วทั้งปวง

ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียรช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรจะทำอะไรก็สำเร็จ เรียนก็สำเร็จ ทำงานก็สำเร็จ หาความรู้และหาทรัพย์มาเพิ่มพูนได้ และช่วยให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรือง

นิทาน เรื่อง มดง่ามกับจ๊กจั่น

จ๊กจั่นกับมดง่ามเป็นเพื่อนกัน มดง่ามรู้จักสะสมอาหารด้วยความขยันหมั่นเพียร ส่วนจ๊กจั่นก็เพลิดเพลินกับการสืโวโกลินและร้องเพลงเรื่อยไป และยังพูดจาเยาะเย้ยมดง่ามว่า ไม่รู้จักหาความสุขสบายในชีวิตเอาแต่ทำงาน

พอถึงฤดูที่อาหารขาดแคลน มดง่ามก็มีอาหารกินอย่างอุดมสมบูรณ์ ส่วนจ๊กจั่นไม่มีอาหาร ด้วยความหิวโซ จึงมาขออาหารจากมดง่าม มดง่ามจึงสั่งสอนจ๊กจั่นว่า ควรรู้จักทำงานแสวงหาอาหาร และมีความขยันหมั่นเพียร ชีวิตจึงจะมีความสุขที่แท้จริง

วิธีการเล่านิทานประกอบการแสดง

1. ครูขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อแสดงเป็นมดง่ามและจ๊กจั่น
2. ครูแจกหน้ากากมดง่ามและจ๊กจั่นให้นักเรียนที่แสดงและชี้แจงการแสดงตามบทบาท
3. ครูเล่านิทานเรื่องมดง่ามกับจ๊กจั่น พร้อมทั้งให้นักเรียนที่เตรียมไว้แสดงบทบาทสมมติ

อุปกรณ์

- หน้ากากมดง่ามกับจ๊กจั่น

กรณีตัวอย่าง 1

เรื่อง เด็กชายจุก

วันหนึ่งครูได้มอบหมายให้นักเรียนชั้น ป.4 ทำแบบฝึกหัดเลขคณิต ซึ่งเป็นโจทย์ที่ค่อนข้างยาก มีอยู่ 10 ข้อ โดยบอกให้นักเรียนเลือกทำเอาเอง จะทำคนละกี่ข้อก็ได้ หรือถ้าใครไม่มีเวลาหรือทำไม่ได้ ไม่ต้องทำก็ได้เพราะเป็นแบบฝึกหัดพิเศษ โดยนัดว่าให้ส่งครูพรุ่งนี้เช้า เด็กชายจุกกำลังคิดอยู่ว่าจะทำอย่างไรดีกับการบ้านเลขคณิต 10 ข้อนี้

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้กลุ่มของนักเรียนศึกษาคำกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ให้กลุ่มส่งตัวแทนมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

คำถามเรื่อง เด็กชายจุก

1. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายจุกจะทำอย่างไร
(เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดของกลุ่มของนักเรียน)
ไม่ทำการบ้านส่งครูเลย จะบอกครูว่าไม่มีเวลาทำ
ขอลอกเพื่อนสัก 2-3 ข้อ ในตอนเช้าเพื่อส่งครู
เลือกทำข้อง่าย ๆ สัก 2-3 ข้อ
เลือกทำข้อที่ยาก สัก 1-2 ข้อ แล้วบอกครูว่าทำไม่ถูก
พยายามทำทุก ๆ ข้อให้ได้มากที่สุด
2. เหตุผลที่นักเรียนเลือกในข้อ 1

กรณีตัวอย่าง 2

เรื่อง เด็กหญิงน้อย

เช้าวันอาทิตย์วันหนึ่ง คุณแม่มีธุระต้องออกนอกบ้าน จึงได้วานเด็กหญิงน้อยให้ช่วยทำความสะอาดห้องรับแขกให้เรียบร้อย เพราะคุณแม่จะมีแขกในตอนกลางวัน โดยคุณแม่จะกลับมาดูความเรียบร้อยก่อนเที่ยง บังเอิญวันอาทิตย์นี้เด็กหญิงน้อยมีเรื่องที่เธอตั้งใจจะทำหลายเรื่อง คือ

1. ดูโทรทัศน์รายการการ์ตูนช่อง 9 เวลาประมาณ 9.00 น. รายการที่เธอชอบมาก
2. เล่นตุ๊กตา
3. ทำการบ้านที่ค้างอยู่ให้เสร็จ

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้กลุ่มของนักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ให้กลุ่มส่งตัวแทนมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

คำถามเรื่อง เด็กหญิงน้อย

1. ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงน้อย นักเรียนจะอย่างไร
(เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดของกลุ่มนักเรียน)

.....ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากคุณแม่ให้เสร็จก่อน

.....ดูรายการโทรทัศน์ที่ชอบเสียก่อนแล้วจึงทำงานที่ได้รับมอบหมายจากคุณแม่

.....ทำงานส่วนตัวที่ตั้งใจไว้ก่อนแล้วจึงทำงานที่ได้รับมอบหมายจากคุณแม่

2. เหตุผลที่นักเรียนเลือกในข้อ 1

.....

.....

.....

.....

14.

11

[illegible]

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ଅନୁସନ୍ଧାନ)

(ସଂଗ୍ରହ)

(ครุฑประจำชั้น)

(ผู้ปกครองนักเรียน)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การให้ความร่วมมือ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

เมื่อนักเรียนปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมโดยรวมแรงร่วมใจกัน แสดงออกด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่เห็นแก่ตัว มีใจเป็นธรรม ย่อมทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์และความสำคัญของการให้ความร่วมมือแก่กลุ่มได้
2. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนและปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะร่วมกับผู้อื่นได้
4. ชื่นชมยินดีผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อหมู่คณะ

เนื้อหา

การให้ความร่วมมือ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ให้นักเรียนจับฉลากชื่อดอกไม้คนละ 1 ชื่อ ใครได้ดอกไม้ชนิดเดียวกันจะอยู่กลุ่มเดียวกัน ได้แก่ กลุ่มดอกบัว ดอกมะลิ และกลุ่มดอกกุหลาบ โดยแบ่งนักเรียนได้ 3 กลุ่ม

1.2 เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มกันเสร็จแล้ว ครูนำเสนอหนากับนักเรียนว่าครูมีเกมอย่างหนึ่งให้นักเรียนร่วมแข่งขันกัน โดยครูอธิบายวิธีการเล่นและกติกาให้นักเรียนเข้าใจ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจวิธีเล่นและกติกาแล้ว ครูแจกอุปกรณ์การเล่น “นกสร้างรัง” ให้กลุ่มละ 1 ชุด และครูเป่านกหวีดให้สัญญาณเริ่มการแข่งขัน

1.4 เมื่อหมดเวลาเล่นแล้ว ครูและนักเรียนในกลุ่มช่วยกันพิจารณาผลงานของตัวเองว่าเสร็จเรียบร้อย ถูกต้องสวยงามหรือไม่ และให้นักเรียนช่วยกันปรบมือให้แก่กลุ่มที่ชนะเลิศ ซึ่งได้จำนวนเส้นยางมากที่สุด และปฏิบัติถูกต้องตามกติกา ส่วนกลุ่มที่เสร็จช้าที่สุด และกลุ่มที่ทำผิดกติกา จะถูกลงโทษโดย ให้ร้อง หรือแสดงท่าทางสัตว์ หรือ ร้องเพลง เป็นต้น

1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลการแข่งขัน ตามประเด็นต่อไปนี้

- กลุ่มมีวิธีทำงานอย่างไร สร้างรังอย่างไรจึงเสร็จเรียบร้อยสวยงามทันเวลา
- ถ้านักเรียนเป็นนก สร้างรังไม่เรียบร้อย ไม่ถาวรมั่นคง ไม่ทันเวลา จะเกิดผลอย่างไร
- ในการสร้างรังหรือสร้างงานอย่างอื่นให้เสร็จทันเวลาและมั่นคงถาวร นักเรียนต้องใช้คุณธรรมข้อใดบ้าง นำมาปฏิบัติ

1.6 ให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “ช่วยกันทำงาน” 1-2 เที่ยว

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจกบัตรเนื้อเรื่องนิทานให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อร่วมกันศึกษานิทาน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) และให้ประธานกลุ่มของแต่ละกลุ่มปรึกษากับสมาชิกในกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมผู้แสดงบทบาทตัวละครในนิทาน และซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติ

2.2 ครูแจกอุปกรณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ คือ บัตรชื่อสัตว์ในนิทาน มีบัตรชื่อหนูสีชมพู หนูสีเทา หนูสีฟ้า กระรอก นก กระต่าย และแมว

2.3 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยการจับฉลากแสดงทีละกลุ่ม

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อหาของนิทานและการแสดงบทบาทสมมติที่จบลงไปตามประเด็นดังต่อไปนี้

-หนูทั้งสามตัวในนิทานเรื่องนี้ ตัวใดสำคัญที่สุด ถ้าสมมติว่าให้นักเรียนเป็นหนู นักเรียนจะเลือกเป็นหนูตัวใด เพราะเหตุใด

-นักเรียนเห็นด้วยกับคำตัดสินของกระรอก นก และกระต่ายหรือไม่ เพราะเหตุใด

-นักเรียนเห็นด้วยกับคำตัดสินของแมวหรือไม่ เพราะเหตุใด

-ในตอนสุดท้ายของเรื่อง เกิดอะไรขึ้นกับหนูทั้งสามตัว

-ในกลุ่มของนักเรียนมีการแบ่งงานและจัดผู้แสดงกันอย่างไร

-นิทานเรื่องนี้ต้องการสอนคุณธรรมใดแก่นักเรียน

-ในชีวิตประจำวันมีกิจกรรมอะไรบ้างที่เราต้องพึ่งพาอาศัยกัน ต้องช่วยเหลือกันตั้งแต่ในบ้าน ในโรงเรียนและในชุมชน

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการฟังนิทานและการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ก. เมื่อเราช่วยเหลือกัน

- งานที่หนักก็จะกลายเป็นเบา
- งานที่ใหญ่จะกลายเป็นเล็ก
- งานที่ยากก็จะกลายเป็นง่าย
- งานที่มากจะกลายเป็นน้อย

ข. งานทุกอย่างจะสำเร็จได้เพราะทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเข้าใจว่า การอยู่ร่วมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และในการทำงานร่วมกันนั้น ย่อมจะมีปัญหา ถ้าทุกคนช่วยเหลือกัน รู้จักเสียสละ ให้อภัย เห็นอกเห็นใจกันแล้วย่อมทำให้การทำงานสำเร็จและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4.3 ให้นักเรียนร่วมกันทำแผนภูมิข้อตกลงของห้อง ที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน โดยเขียนเป็นรูปการ์ตูน แล้วนำไปติดไว้ที่กระดานหรือป้ายประกาศหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการเตือนความจำและถือปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น

4.4 ครูมอบหมายให้นักเรียนนำหลักปฏิบัติในการให้ความร่วมมือไปใช้ในการเรียนและการทำงานในชีวิตประจำวันแล้วบันทึกผลการปฏิบัติตามแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมนกสร้างรัง
2. บัตรเนื้อหาเนื้อหา
3. บัตรชื่อสัตว์ต่าง ๆ
4. แผนภูมิเพลง “ช่วยกันทำงาน”
5. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมดังต่อไปนี้
 - ความสนใจและความตั้งใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
 - การเสนอความคิดเห็นในการร่วมอภิปราย
 - การปฏิบัติตนในการให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - การรู้จักชื่นชมตนเองและผู้อื่นที่ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะ
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา เรื่อง การให้ความร่วมมือ

การให้ความร่วมมือ หมายถึง นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันโดยที่แต่ละคนต้องยอมรับซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ต้องฟังเหตุผลของผู้อื่น ด้านสิทธิและหน้าที่ต้องไม่ก้าวล้ำสิทธิของผู้อื่น และในด้านความสามารถต้องยอมรับว่า แต่ละคนมีความสามารถเฉพาะตัวต่าง ๆ กัน เมื่อนักเรียนทุกคนต่างก็ยอมรับกันในเรื่องเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จได้

หลักธรรมสำหรับการร่วมมือกัน

1. ความสามัคคี
2. ความเสียสละ
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. การให้อภัยกัน
5. ความเห็นอกเห็นใจกัน

เกม นกสร้างรัง

วิธีการเล่นและกติกา

1. ให้นักเรียนช่วยกันสร้างรังโดยการส่งยางรัดของต่อ ๆ กันไปด้วยหลอดกาแฟที่คาบไว้ในปาก แล้วนำไปสร้างรังนกตรงจุดวงกลมที่กำหนดให้
2. เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีด ให้นักเรียนทุกคนคาบหลอดกาแฟไว้ในปาก เอามือไขว้หลังไว้
3. นักเรียนคนสุดท้ายยืนอยู่ข้างหลังแถว จะเริ่มต้นใช้มือหยิบยางใส่หลอดกาแฟ ครั้งละ 1 เส้น ส่งต่อไปให้คนข้างหน้า ซึ่งคาบหลอดกาแฟอยู่แล้ว ห้ามใช้มือช่วยจับ
4. คนที่ยืนหัวแถวเมื่อใช้หลอดกาแฟรับยางแล้ว รีบวิ่งไปที่วงกลมที่กำหนดให้ก้มลงวางยางรัดของในวงกลม เสร็จแล้วกลับมายืนที่เดิมเตรียมรับเส้นต่อไปวิ่งนำไปวางอีก พยายามวางให้ซ้อนเหลื่อมกัน ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนหมดเวลา 5 นาที
5. ในขณะที่ส่งยางต่อ ๆ กันนั้น ถ้ายางหล่น ปล่อยทิ้งไว้ห้ามหยิบมาเล่นอีก ให้รับยางเส้นใหม่ต่อไป
6. เมื่อหมดเวลาให้หยุดการแข่งขัน สำนวญดูว่า กลุ่มใดได้เส้นยางมากที่สุด และปฏิบัติถูกต้องตามกติกา กลุ่มนั้นชนะ

อุปกรณ์การเล่น

1. หลอดกาแฟ หรือก้านมะพร้าว ยาวประมาณ 1 ฟุต จำนวนเท่ากับผู้เล่น
2. ยางรัดเส้นเล็ก กลุ่มละ 20 เส้น
3. นกหวีด 1 ตัว
4. แก้วอีกกลุ่มละ 1 ตัว

แผนภูมิเพลง

เพลง ช่วยกันทำงาน

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย มัวแต่คอย ฝ้าแต่คอย หวังคอย แต่เกีย
โยนกลอง ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จ รับรอง จำไว้ทุกคนต้อง ทำงานเราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน
ช่วยกัน

นิทาน เรื่อง หนู 3 ตัว

หนูสีฟ้า หนูสีชมพู และหนูสีเทา เป็นเพื่อนกัน ออกหาอาหารด้วยกันเสมอ ฤดูนี้ผลไม้
ในป่าหายากมาก วันหนึ่งหนูทั้ง 3 เดินทางไปถึงลำธารเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง มีต้นไม้ขึ้นอยู่ฝั่งตรง
ข้าม แต่ทอดถึงข้ามลำธารมาฝั่งนี้ มีผลไม้สุกแดงน่ากิน แต่อยู่สูงเกินกว่าหนูทั้งสามจะกระโดด
ขึ้นไปคว้าถึง ทั้งสามจึงปรึกษากัน หนูสีเทาออกความคิดว่า ให้หนูสีชมพูขึ้นเหยียบบ่าหนูสีฟ้า
แล้วกระโดดคว้าผลไม้ลงมา เมื่อทำตามความคิดของหนูสีเทา และได้ผลไม้แล้ว หนูสีชมพูพูด
ว่า

“ ฉันต้องได้ส่วนแบ่งของผลไม้มากกว่าทุกคน เพราะฉันเป็นผู้กระโดดคว้าผลไม้ลงมา”
แต่หนูสีเทาจะเอาส่วนแบ่งมากกว่าเพราะอ้างว่าตนเป็นคนวางแผนเอง ส่วนหนูสีฟ้าก็จะเอาส่วน
แบ่งมาก เพราะยอมให้หนูสีชมพูเหยียบบ่า

หนูทั้ง 3 ตกลงกันไม่ได้จึงไปหากระรอก กระรอกตัดสินให้หนูสีชมพูได้มากกว่า เพราะ
เป็นผู้ใช้ความสามารถกระโดดและจับผลไม้ได้เป็นตัวแรก หนูสีฟ้าและหนูสีเทาไม่ยอม จึงพากัน
ไปหานก นกตัดสินว่า งานใด ๆ จะสำเร็จลุล่วงไปได้เพราะมีการวางแผนล่วงหน้า การวางแผน
ดี งานจะสำเร็จได้ดี ถ้าวางแผนไม่ดีงานจะล้มเหลว จึงตัดสินให้หนูสีเทาได้มากที่สุด หนูสีชมพู
และหนูสีฟ้าไม่พอใจ จึงพากันไปหากระต่าย กระต่ายตัดสินให้หนูสีฟ้าได้มากกว่า เพราะยอม
ให้หนูสีชมพูเหยียบบ่า หนูสีเทาและหนูสีชมพูไม่พอใจ จึงพากันไปหาแมว แมวตัดสินว่า หนู
ทุกตัวมีความสามารถเท่าเทียมกัน จึงให้แบ่งเท่า ๆ กัน แต่หนูทั้งสามไม่ยอม แมวจึงบอกว่า
อย่าเถียงกันเลย พาฉันไปที่ต้นไม้ที่นั่นหน่อย เมื่อไปถึงที่ต้นไม้แมวจึงพูดว่า ถ้าพวกท่านไม่ยอม
แบ่งเท่า ๆ กัน ฉันจะเอาผลไม้ไปไว้ที่เดิม ใครอยากเป็นเจ้าของก็ขึ้นไปเก็บเอาเอง หนูทั้งสาม
ตกลงแมวจึงนำผลไม้ไปไว้ที่เดิมแล้วจากไป

หนูสีฟ้า และหนูสีชมพูต่างพากันออกแรงกระโดด กระโดดเท่าไร ๆ ก็คว้าผลไม้ไม่ได้
หนูสีเทาวางแผนอย่างไร ก็คิดไม่ออกว่ามีวิธีใดดีกว่าวิธีการเดิม จนหิวมาก ทั้งสามจึงตกลง
ปรองดองกัน แล้วทำตามวิธีการเดิม ได้ผลไม้ก็มาแบ่งเท่า ๆ กัน กินผลไม้ด้วยความอร่อย ตั้ง
แต่นั้นมา หนูทั้งสามตัวก็รักใคร่กันมาก ได้อะไรมาก็แบ่งปันเสมอ มีงานอะไรต่างก็ช่วยกัน ไม่
เกีย

เรื่อง เลขที่

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ଅନୁସନ୍ଧାନ) :

(ครูประจำชั้น)

(ผู้ปกครองนักเรียน)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การช่วยเหลือตนเอง

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การกระทำทุกสิ่งด้วยตนเองเป็นการสร้างความมั่นใจ ความเพียรพยายาม ความสำเร็จ และทักษะการดำรงชีวิตซึ่งเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการรู้จักช่วยเหลือตนเองได้
2. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการรู้จักช่วยเหลือตนเองและไม่รู้จักช่วยเหลือตนเองได้
3. ปฏิบัติตนเป็นผู้รู้จักช่วยเหลือตนเองและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้
4. ชื่นชมและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่นที่รู้จักช่วยเหลือตนเอง

เนื้อหา

การช่วยเหลือตนเอง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่า ใครรู้จักแมวบ้างแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุป

ลักษณะนิสัยของแมว

1.2 ครูเล่านิทาน เรื่อง แม่แมวกับลูก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ให้นักเรียนฟัง

1.3 ระหว่างเล่านิทาน ครูตีภาพประกอบตามเนื้อเรื่องที่เล่าภาพ และสนทนา

ซักถามนักเรียนไปด้วยพร้อมทั้งอธิบายเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของแมว เช่น

-เมื่อตอนเล็ก ๆ ลูกแมวต้องทำอะไรบ้าง

-เมื่อลูกแมวโตขึ้น แม่แมวสอนให้ลูกทำอะไรบ้าง และเหตุผลว่าทำไมแม่แมว

ต้องสอนเช่นนั้น

-เมื่อลูกแมวโตขึ้นต้องทำอะไรบ้าง เพราะอะไร

1.4 ครูให้นักเรียนดูภาพแมว 2 ตัว แมวผอมสกปรกมอมแมม 1 ตัว และแมว

สะอาดน่ารัก 1 ตัว โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบแมว 2 ตัว ว่าแตกต่างกันตรงไหน เพราะอะไร

1.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า เมื่อตอนเล็ก ๆ นั้น มีคนช่วยทำอะไรให้บ้างแล้วสรุปเป็นข้อ ๆ บนกระดาน

1.6 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า ตอนนี้นักเรียนทำอะไรเองได้บ้าง และควรทำอะไรได้บ้างแล้ว พร้อมกับสรุปเป็นข้อ ๆ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนเล่นเกม “ขายของ” ให้นักเรียนจับฉลากคนละ 1 ชิ้น ซึ่งมีชื่อสินค้าที่ต้องขาย เมื่อครูให้สัญญาณให้นักเรียนร้องขายของที่ตนจับฉลากได้ และรวมกลุ่มกันตามสินค้าประเภทเดียวกัน

2.2 ครูแจกกรณีตัวอย่างให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษากรณีตัวอย่าง และปฏิบัติงานตามคำสั่งในใบงาน (ดูในภาคผนวก)

2.3 เมื่อกลุ่มปฏิบัติงานเสร็จแล้วให้ตัวแทนออกมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้

- เด็กชายปรีชา มีนิสัยอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายปรีชา นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ทำไมนักเรียนจึงต้องทำการบ้านด้วยตนเอง
- ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน หรือทำการบ้านไม่เสร็จจะเกิดผลอย่างไรบ้าง
- เรื่อง “เด็กชายปรีชา” ให้ข้อคิดกับนักเรียนอย่างไรบ้าง
- นักเรียนสามารถใช้หลักการช่วยเหลือตนเอง ในการเรียนและการทำงานของ

นักเรียนได้อย่างไรบ้าง

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจว่า การรู้จักช่วยเหลือตนเอง โดยนักเรียนสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยดูแลและช่วยเหลือ และสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดหาข้อตกลงว่า สิ่งไหนอะไรบางอย่างที่นักเรียนต้องทำด้วยตนเองให้สำเร็จทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และบันทึกลงในสมุดจรรยาวิชา

4.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนนำหลักปฏิบัติในการช่วยเหลือตนเองไปใช้ในการเรียนและการทำงานในชีวิตประจำวันแล้วบันทึกผลการปฏิบัติลงในแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วให้นักเรียนนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. นิทานเรื่อง แม่แมวกับลูก
2. ภาพประกอบนิทาน 3 ภาพ
3. ฉลากชื่อสินค้า ได้แก่ อ้อย ขนมครก ก๋วยเตี๋ยว ไข่ปิ้ง
4. กรณีตัวอย่างเรื่อง เด็กชายปรีชา
5. บัตรงาน
6. สมุดจรรยาวิชา
7. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- ความสนใจและความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม
- การตอบข้อซักถาม
- การรู้จักทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง
- การรู้จักชื่นชมและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่นที่รู้จักช่วยเหลือตนเอง

2. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา เรื่อง การช่วยเหลือตนเอง

การช่วยเหลือตนเอง หมายถึง นักเรียนสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง หรือช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยดูแลและช่วยเหลือตลอดเวลา
 หลักธรรมในการทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง

1. ความขยันหมั่นเพียร
2. ความรับผิดชอบ
3. ความมีระเบียบวินัย
4. ความอดทนอดกลั้น

นิทาน เรื่อง แม่แมวกับลูก

มีแมวตัวหนึ่ง ชื่อลำลี มันมีขนสีขาวยาวนุ่ม สะอาดทั้งตัว มันทำความสะอาดขนของมันเสมอ ต่อมาลำลีออกลูกมา 2 ตัว ตัวหนึ่งมีสีน้ำตาลเป็นลายสลับขาว จึงได้ชื่อว่า ลาย ส่วนอีกตัวหนึ่งมีสีขาว จึงได้ชื่อว่า ฝ้าย ลำลีรักลูกทั้ง 2 ตัวมาก มันจะไม่ทิ้งลูกไปไหนเลย นอกจากเวลาอาหาร เมื่อกินอาหารเสร็จมันก็จะรีบกลับมาหาลูกโดยเร็ว เพื่อให้ลูกกินนม ซึ่งเป็นอาหารอย่างเดียวที่ลูกทั้ง 2 ตัวกินได้ ระหว่างที่ลูกกินนม ลำลีก็จะเลียขน ทำความสะอาดหน้าตา เนื้อตัวให้ลูก แล้วจึงทำความสะอาดตัวเอง เมื่ออากาศหนาวมันก็จะขดตัวโอบลูกไว้ เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ลูกน้อย ๆ ของมัน เมื่อลูกแมวโตขึ้น และเริ่มอดนม ลำลีก็จะสอนให้รู้จักเลียขนทำความสะอาดตัวเอง รวมทั้งสอนให้รู้จักจับหนู จับจิ้งจก ฯลฯ เพื่อเป็นอาหาร แต่ลูกทั้ง 2 คือลายและฝ้ายต่างกันมาก ฝ้ายนั้นจะตั้งใจพยายามทำตามแม่สอนทุกอย่าง ในที่สุดมันก็สามารถทำความสะอาดตัวเอง จนขนสีขาวยาวนุ่มฟูทั้งตัว และหาอาหารกินเองได้ จึงเป็นลูกแมวที่อ้วนท้วนแข็งแรง แต่ลายไม่ชอบที่จะทำความสะอาดตัวเอง นอกจากเลียปากหลังจากกินอาหารเสร็จแล้วเท่านั้น เมื่อแม่สอนให้จับสัตว์มันก็ไม่น่าสนใจใส่ มันได้แต่ยืนดูเอามือเขี่ย แล้วก็เสียงไปนอนหรือเดินตามดูสิ่งอื่น ๆ ขนที่เคยสะอาดก็สกปรก พันกันยุ่ง มอมแมมไปทั้งตัว ต่อมาเมื่อลายและฝ้ายโตขึ้นพอที่จะหาอาหารกินเองตามลำพังได้แล้ว ลำลีก็แยกออกไปเพื่อหาที่หลบตัวสำหรับเลี้ยงลูกใหม่ต่อไป

ส่วนลายและฝ้าย ก็ยังคงอยู่ด้วยกันในที่เดิม แต่เมื่อถึงเวลาหาอาหาร มันก็แยกไปหา กินกันเอง พอถึงเวลาอนมันยังกลับมานอนรวมกัน ฝ้ายนั้นได้เรียนรู้วิธีหาอาหารกิน รู้จักทำความสะอาดตัวเอง ดังนั้นมันจึงเป็นแมวที่ฉลาด แข็งแรง สมบูรณ์ สะอาดตา ขนของมันเป็นสีขาว สะอาด เป็นระเบียบ เพราะมันหมั่นทำความสะอาดอยู่เสมอ สำหรับลายกลับตรงกันข้าม มันมอมโซ เนื่องจากไม่ยอมฝึกหาอาหารจับสัตว์อื่น ๆ ดังนั้นมันจึงหาอาหารกินเองไม่ได้ มันได้แต่คอยหาเศษอาหารที่คนทิ้งตามกองขยะ ซึ่งต้องคอยแย่งกับแมวตัวอื่น ๆ ทั้งยังต้องคอยหลบ

หมาอีกด้วย เมื่อมันต้องคอยแย่งอาหารและมันต่อสู้กับสัตว์อื่น ๆ ไม่ได้ เนื่องจากมันไม่ยอมเรียนรู้วิธีช่วยตัวเองจากแม่ มันจึงต้องจ้องขโมยอาหารที่คนวางไว้เวลาเผละ แต่มันก็หาโอกาสดี ๆ ที่จะขโมยได้ยากนัก เพราะคนมักจะคอยไล่ตีมันอยู่เสมอเช่นกัน ลายจึงกลายเป็นแมวสกปรก มอมแมม ผอมโซ ขณะที่เคยสะอาดก็กระดำกระด่าง หลุดร่วงไปบ้าง บางแห่งก็พันเป็นกระจุก เนื่องจากมันไม่ยอมทำความสะอาดตัวเอง ต่อมาเมื่อมีคนหนึ่งเดินผ่านมาเห็นลายและฝายนอนอยู่ด้วยกัน เขายืนพิจารณาแมวทั้ง 2 อยู่ครู่หนึ่ง เขาก็อุ้มฝายไปเลี้ยงที่บ้าน เนื่องจากเห็นมันสะอาดตาน่ารัก เมื่อฝายไปอยู่ที่บ้าน แม้จะมีคนคอยหาอาหารให้กิน มันก็ยังไม่ดูตายอยู่เฉย ๆ มันยังช่วยจับหนูและแมลงสาบให้เจ้าของบ้านอีกด้วย ทำให้เขารักและเอ็นดูมันมากขึ้น ส่วนลายเมื่อต้องอยู่ตามลำพังก็คอยเก็บหาเศษอาหารที่ตกตกล่น ๆ จากพื้น หรือแอบลักแอบขโมยอาหารที่เจ้าของเขาเผละ กลายเป็นแมวขโมยไปในที่สุด

กรณีตัวอย่าง เรื่อง เด็กชายปรีชา

ตอนเย็นหลังจากเลิกเรียน เด็กชายปรีชากลับบ้าน เมื่อวางกระเป๋าหนังสือเปลี่ยนเสื้อผ้าเสร็จแล้วก็วิ่งเล่น พอถึงเวลากลางคืนก็ดูทีวีจนดึกไม่ได้ทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ที่ครูสั่ง ไม่จัดตารางสอน ไม่อ่านหนังสือสำหรับเรียน ในวันรุ่งขึ้น พอง่วงก็เข้านอน ครั้นพอตื่นเช้าขึ้นมาเขาจึงรีบทำการบ้านที่ครูสั่ง แต่ก็ทำไม่ทันเสร็จตามที่ครูกำหนด เพราะเขาต้องรีบอาบน้ำ แต่งตัว และรับประทานอาหารเช้าเพื่อไปโรงเรียน เขาจึงขอร้องให้คุณแม่ช่วยทำการบ้านให้เสร็จด้วย ถ้าไม่เสร็จจะถูกครูทำโทษ ด้วยความรักลูก แม่ของเด็กชายปรีชาจึงช่วยทำการบ้านให้ลูกจนเสร็จ

เมื่อโรงเรียนเช้าแล้วในชั่วโมงคณิตศาสตร์ ครูให้นักการบ้านส่ง พอครูตรวจการบ้านของนักเรียนทุกคนเสร็จแล้ว ปรากฏว่า เด็กชายปรีชาทำถูกมากกว่าคนอื่น ครูจึงให้เด็กชายปรีชาออกไปทำเป็นตัวอย่างบนกระดานดำให้เพื่อน ๆ ดู แต่เด็กชายปรีชาทำข้อที่ครูกำหนดให้ทำบนกระดานดำไม่ได้

บัตรงาน

กลุ่ม-----

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษากรณีตัวอย่าง โดยร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

คำถามเรื่อง เด็กชายปรีชา

1. นักเรียนคิดว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเด็กชายปรีชาจะถูกลงโทษหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. เหตุใดเด็กชายปรีชาจึงทำการบ้านไม่เสร็จ

.....

.....

.....

4. ถ้าจะไม่ให้เกิดเรื่องอย่างนี้อีก เด็กชายปรีชาควรจะทำอย่างไร

.....

.....

.....

5. การที่แม่ช่วยทำการบ้านด้วยความรักลูก เกิดผลดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายปรีชา นักเรียนจะแก้ไขปรับปรุงตัวเอง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

โรงเรียน

ชื่อ

.....

.....

.....

.....

วัน เดือน ปี

เวลา

กิจกรรม/พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

ผลการปฏิบัติ

ความคิดเห็น/ความรู้สึก
จากผลการปฏิบัติของนักเรียน

หมายเหตุ

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ลงชื่อ)

(ลงชื่อ)

(ครูประจำชั้น)

(ผู้ปกครองนักเรียน)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ความเสียสละ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความเสียสละ รู้จักให้โดยไม่เห็นแก่ตัว และไม่หวังผลตอบแทน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นำความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันได้อย่างดี ช่วยทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของความเสียสละได้
2. บอกพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้ที่มีความเสียสละได้ถูกต้อง
3. บอกผลดีของการมีความเสียสละและผลเสียของการขาดความเสียสละได้
4. ปฏิบัติและปรับปรุงตนเองให้เป็นคนที่เสียสละเพื่อหมู่คณะและส่วนรวมได้
5. ชื่นชมการปฏิบัติตนของผู้ที่มีความเสียสละ

เนื้อหา

ความเสียสละ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงร่ำวงและร่ำวงตามเสียงเพลง จากนั้นครูให้สัญญาณหยุด และบอกให้จับกลุ่ม 6 คน เช่น จับ 4 + 2 จับ 10-4 เป็นต้น เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม

1.2 ครูแจ้งกับนักเรียนว่า ครูมีกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกันทำ และขออาสาสมัครเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่มละ 1 คน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจกซองอุปกรณ์ให้กลุ่มละ 1 ซองใหญ่ ภายในซองใหญ่มี 5 ซองเล็ก สมาชิกในกลุ่มจะได้รับแจกซองเล็กคนละ 1 ซอง ภายในซองเล็กจะมีชิ้นส่วนอยู่ 3 ชิ้น

2.2 ครูอธิบายวิธีการต่อภาพและบอกกติกาการต่อภาพ ดังนี้

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อภาพเป็นรูป ☐ จัตุรัส ซึ่งมีขนาดเท่า ๆ กัน เมื่อได้รับสัญญาณจากครูทุกคนจึงจะเปิดซองออกได้ แล้วลงมือแข่งขันต่อรูปสี่เหลี่ยม โดยงานของกลุ่มจะถือว่าสำเร็จก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีรูป ☐ จัตุรัสขนาดเท่ากัน ตรงหน้าคนละ 1 รูป และในการปฏิบัติงานนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกติกา ดังนี้ (ครูเขียนกติกาไว้บนกระดานดำ)

1. ห้ามพูด

2. ห้ามขอหรือแสดงอาการปฏิกิริยา หรือส่งสัญญาณใด ๆ ที่จะเป็นการขอขึ้น
ส่วนจาก คนอื่น

3. อนุญาตให้ยื่นชิ้นส่วนของตนให้ผู้อื่นได้

4. ใช้เวลา 10 นาที

-เมื่อกลุ่มใดเสร็จขอให้หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มแจ้งให้ครูทราบ

2.3 ครูชี้แจงหน้าที่และวิธีการสังเกตพฤติกรรมสมาชิกในกลุ่มแก่ผู้สังเกตการณ์
โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อผู้ที่แสดงพฤติกรรมนั้น ตามหัวข้อต่อไปนี้

-สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามกติกาหรือไม่

-สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมเสียสละ โดยให้ชิ้นส่วนกับเพื่อนด้วยความ
เต็มใจหรือคอยแต่จะหยิบชิ้นส่วนจากเพื่อน เพื่อมาต่อรูปของตนเองให้เสร็จโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

2.4 ครูให้สัญญาณนักเรียนลงมือทำงานตามกติกาได้

2.5 เมื่อหมดเวลาให้สมาชิกทุกกลุ่มหยุดต่อรูป และวางผลงานไว้ให้ทุกคนดู

2.6 ให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มออกมารายงานพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม
ที่ละกลุ่ม

2.7 ครูนำอภิปราย โดยใช้แนวคำถามดังนี้

-ในการทำงานครั้งนี้ สมาชิกในกลุ่ม 5 คน ใครสำคัญที่สุด

-การตั้งกติกาไว้ว่า งานกลุ่มจะสำเร็จก็ต่อเมื่อทุกคนต่อรูปได้ถูกต้อง นักเรียน
คิดว่ากติกานี้ต้องการสอนอะไร

-อะไรเป็นอุปสรรคทำให้กลุ่มต่อรูปสี่เหลี่ยมไม่สำเร็จ

-กลุ่มทำงานสำเร็จได้เพราะอะไร

2.8 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้ได้แนวคิดว่า ในการทำงานของกลุ่ม
ให้สำเร็จไปด้วยดี ทุกคนต้องมีความเอื้อเฟื้อ เสียสละ โดยช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง มิใช่มุ่งแต่
ประโยชน์และความสำเร็จของตนแต่ฝ่ายเดียว

2.9 ครูแจกซองกรณีตัวอย่างให้แก่ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 เรื่อง พร้อม
ทั้งใบกำหนดงานเพื่อนำไปแจกกลุ่มและร่วมทำงานกลุ่มของตนเอง โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกัน
ศึกษาอภิปรายในกลุ่ม และทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบงาน (ดูในภาคผนวก)

2.10 เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วให้ส่งตัวแทนออกมารายงานผลหน้าชั้นเรียน ครู
บันทึกผลการรายงานของนักเรียนทุกกลุ่มไว้บนกระดานดำ

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยใช้แนวคำถามดังนี้

-เราจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้โดยวิธีใดอีกบ้าง

-การเสียสละก่อให้เกิดผลดีต่อตัวเองและสังคมอย่างไร

-การกระทำของบุคคลที่ไม่รู้จักเสียสละเป็นอย่างไร และมีผลเสียอย่างไรต่อตนเอง และสังคม

-ในชีวิตจริงของนักเรียน เคยแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละอย่างไรมาบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไร

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า การเสียสละ รู้จักให้โดยไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นำความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันได้อย่างดี ช่วยให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

4.2 ครูมอบหมายให้นักเรียนเขียนบันทึกเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการแสดงความเสียสละของตนเองลงในแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมต่อรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส
2. กรณีตัวอย่าง
3. บัตรกำหนดงาน
4. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- ความสนใจและความตั้งใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
- การตอบข้อซักถามและการเสนอความคิดเห็นในการร่วมอภิปราย
- การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- การแสดงความชื่นชมยินดีต่อเพื่อนที่มีความเสียสละ

2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหาเรื่อง ความเสียสละ

ความเสียสละ หมายถึง การกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการแสดงถึงความไม่เห็นแก่ตัว ความใจกว้าง มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ความเห็นใจและเข้าใจถึงความยากลำบากของผู้อื่น

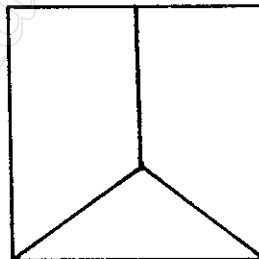
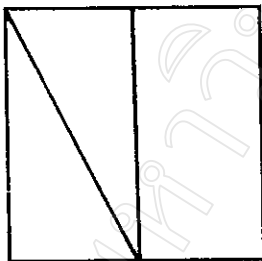
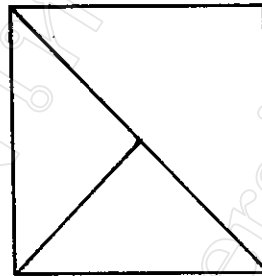
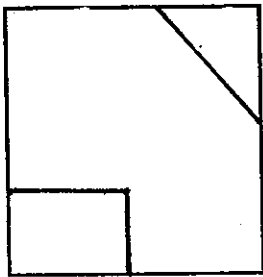
ความเสียสละแบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. ทางกำลังกาย ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นด้วยกำลังกายในการช่วยทำธุรกรรมงานด้วยความยินดี เต็มใจ แม้งานเล็กน้อย
2. ทางวาจา ได้แก่ การช่วยเหลือให้คำแนะนำ ช่วยพูดปลอบใจเมื่อผู้อื่นได้รับความลำบากเดือดร้อน เป็นต้น
3. ทางใจ ได้แก่ การฝึกจิตใจของตนเองให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น การให้อภัยในความผิดของผู้อื่น ไม่อาฆาตจองเวร
4. ทางสติปัญญา ได้แก่ การช่วยแสดงความคิดเห็น ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ และช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่น ตามกำลังสติปัญญาของตน
5. ทางทรัพย์สินของ ได้แก่ การช่วยเหลือจนเจือผู้อื่นที่ขัดสนยากแค้นสมควรได้รับความช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ให้ในรูปของเงินและสิ่งของตามความเหมาะสม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น

เกมการต่อชิ้นส่วน

การจัดเตรียมอุปกรณ์

1. ตัดกระดาษแข็งออกเป็น จัตุรัสเท่า ๆ กัน 5 รูป ขนาดประมาณ 6x6 นิ้ว
ดังตัวอย่างในภาพ

2. เมื่อตัดเสร็จแล้วนำชิ้นส่วนทั้งหมดมาคละกัน แล้วแยกใส่ช่องเล็ก 5 ช่อง ๆ ละ

3 ชิ้น

3. นำช่องเล็กทั้ง 5 ช่องใส่ช่องใหญ่ 1 ช่อง
4. ทำเช่นเดียวกันนี้อีก เพื่อให้ได้อุปกรณ์ครบตามจำนวนกลุ่มของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง 1

เรื่อง คุณยาย

หญิงชราคนหนึ่งอุ้มหลานเล็ก ๆ ซึ่งกำลังป่วยขึ้นรถประจำทางไปโรงพยาบาล วันนั้นรถแน่นไม่มีที่นั่งเลย และก็ไม่มีใครยอมลุกให้นั่งแม้แต่คนเดียว พอรถหยุดกะทันหัน หญิงชรานั้นก็หกล้มพาด้านหลังอยู่บนรถทั้งยายและหลาน

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้กลุ่มของนักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่มตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ให้กลุ่มส่งตัวแทนมารายงานผลหน้าชั้น

ประเด็นอภิปราย

1. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
2. ถ้ามีคนโดยสารเสียสละที่นั่งให้หญิงชรา เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นหรือไม่
3. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

กรณีตัวอย่าง 2

เรื่อง เพื่อนของเรา

เด็กชายเฉลิมกำพร้าบิดามารดา อยู่กับยายซึ่งแก่มากแล้ว มีอาชีพหาบขนมขาย ได้กำไรวันละเล็กน้อย พอยังชีพอยู่ได้ นับแต่บิดามารดาเสียชีวิต เด็กชายเฉลิมไม่เคยมีเครื่องเรียนครบเลย ขณะโรงเรียนหยุดพักกลางวันเพื่อน ๆ พวกกันไปรับประทานอาหาร แต่เด็กชายเฉลิมจะไปตักน้ำ แล้วไปยืนเล่น นั่งเล่นใต้ต้นไม้อย่างเหงาหงอย

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้กลุ่มของนักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่มตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ให้กลุ่มส่งตัวแทนมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

ประเด็นอภิปราย

1. ให้นักเรียนลองทายดูว่า เรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป และตอนจบจะเป็นอย่างไร
2. ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเฉลิมจะมีวิธีช่วยเหลือเขาอย่างไร
3. ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กชายเฉลิมเป็นผู้มีคุณธรรมใด

[illegible]107

.....
(স্বাক্ষর).....

(ครูประจำชั้น)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ความซื่อสัตย์

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความซื่อสัตย์เป็นการปฏิบัติที่ตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป ช่วยให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความซื่อสัตย์และผลเสียที่เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์ได้
3. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และแก้ไขข้อปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นได้
4. ชื่นชมผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์ (ดูในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน โดยการนับ 1-4 นักเรียนที่นับตรงเลขใดให้อยู่กลุ่มเดียวกัน เป็น 4 กลุ่ม
- 1.2 ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้เราจะเล่นเกมอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องแข่งขันกัน กลุ่มที่ชนะเลิศจะได้รับรางวัล และอธิบายวิธีเล่นและกติกาให้นักเรียนเข้าใจ (ดูภาคผนวก)
- 1.3 เมื่อการแข่งขันยุติลง มอบรางวัลให้กลุ่มที่ชนะเลิศ แล้วให้นักเรียนกลับไปนั่งประจำกลุ่มของตน
- 1.4 ครูนำการอภิปรายจากการเล่นเกม โดยใช้คำถามดังต่อไปนี้
 - บรรยากาศในการแข่งขันของกลุ่มเป็นอย่างไรบ้าง
 - มีสมาชิกในกลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามกติกาหรือไม่
 - ระหว่างสมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันหรือไม่อย่างไร
 - รู้สึกอย่างไรที่กลุ่มตนเองเป็นฝ่ายชนะ/เป็นฝ่ายแพ้
 - รู้สึกอย่างไรที่เพื่อน ๆ ทำผิดกติกา
 - รู้สึกอย่างไรเมื่อทำถูกต้องตามกติกาแต่เป็นฝ่ายแพ้
 - นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการเล่นเกมนี้

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจกกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์และผู้ที่ขาดความซื่อสัตย์ กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งแจกใบงานให้ทุกกลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาอภิปรายในกลุ่ม และทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบงาน (ดูภาคผนวก)

2.2 เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้ว ให้ตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน

2.3 ครูบันทึกผลการรายงานของนักเรียนทุกกลุ่มไว้บนกระดานดำ ในระหว่างวันที่นักเรียนกำลังรายงาน

3. ขั้นอภิปราย/วิเคราะห์

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยใช้แนวคำถามดังต่อไปนี้

- มติของกลุ่มได้มาอย่างไร
- รู้สึกอย่างไรที่มีผู้คัดค้านหรือสนับสนุนความคิดเห็นของตน
- ความซื่อสัตย์หมายความว่าอย่างไร
- ความซื่อสัตย์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างไร
- ทำไมคนเราจึงควรมีความซื่อสัตย์
- ถ้าคนในสังคมขาดคุณธรรมข้อนี้ จะส่งผลต่อสังคมอย่างไร
- การเล่นเกม “จอมยุทธ์ตะเกียบ” ให้ข้อคิดแก่นักเรียนอย่างไรบ้าง (การทำผิดกติกาเป็นการไม่ซื่อสัตย์ เป็นการเอาเปรียบเพื่อน การทำผิดกติกาไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ)
- การเล่นเกมครั้งนี้ควรนำคุณธรรมใดมาใช้
- จากการร่วมกิจกรรมในวันนี้ นักเรียนได้ข้อคิดอะไรที่จะนำไปปฏิบัติในเรื่องของความซื่อสัตย์

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงพฤติกรรมของบุคคลในกรณีตัวอย่างของแต่ละกลุ่มว่า กรณีตัวอย่างใดแสดงถึงความซื่อสัตย์และขาดความซื่อสัตย์ พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์และผู้ที่ขาดความซื่อสัตย์เพิ่มเติม

4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า ความซื่อสัตย์ทั้ง ทางกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นคนที่มีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนที่ขาดความซื่อสัตย์เป็นบุคคลที่ไม่น่าคบ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

4.3 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนเขียนบันทึกเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการแสดงความซื่อสัตย์ของตนเองลงในแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำมาลงในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่าง
2. บัตรงาน
3. เกม “จอมยุทธตะเกียบ”
4. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมในการเรียนการสอน เช่น
 - การตอบคำถาม
 - การอภิปรายกลุ่ม
 - การรายงานกลุ่ม
 - ความรับผิดชอบของกลุ่มต่องานที่ได้รับมอบหมาย
 - การรู้จักชื่นชมตนเองและผู้อื่น
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา เรื่อง ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ผู้ที่ยึดถือความซื่อสัตย์เป็นหลักในการดำเนินชีวิต จะได้รับการยกย่อง ความเชื่อถือไว้วางใจ และอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุข

ความซื่อสัตย์จำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น
3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
4. ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ

การแสดงออกซื่อสัตย์มี 3 ทาง คือ

1. ทางกาย
2. ทางวาจา
3. ทางใจ

เกม จอมยุทธตะเกียบ

วิธีเล่นและกติกา

1. การเล่นเกมนี้แต่ละกลุ่มจะใช้ตะเกียบในการคีบวัสดุที่เตรียมไว้ได้แก่ ลูกปิงปอง มะนาว ลูกอม และไข่นกกระทา การแข่งขันจะแบ่งครั้งละ 2 กลุ่ม
2. การแข่งขันให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก กลุ่มละแถว สมาชิกแต่ละคนอยู่ห่างกัน 1 ช่วงแขน ระยะห่างระหว่างกลุ่มห่างกันพอประมาณ
3. ในการแข่งขันให้สมาชิกคนแรกของกลุ่มใช้ตะเกียบคีบวัสดุในภาชนะที่อยู่หัวแถวส่งต่อให้เพื่อน ซึ่งใช้ตะเกียบรอรับอยู่แล้วส่งต่อไปจนถึงคนสุดท้ายแล้วใส่ลงในตะกร้าที่อยู่ท้ายแถว
4. ในการส่งวัสดุที่คีบให้คนถัดไปนั้นห้ามมีการเคลื่อนไหวทั้งเท้าผู้ส่งและผู้รับ และห้ามใช้มือจับวัสดุที่คีบ ถ้าวัสดุที่คีบตกถึงพื้น ต้องกลับไปเริ่มต้นตั้งแต่คนแรกใหม่
5. การแข่งขันให้เวลา 10 นาที กลุ่มใดคีบได้มากที่สุดถือว่าชนะ
6. ใช้เสียงนกหวีดเป็นสัญญาณในการเริ่มและยุติการแข่งขันทุกครั้ง
7. การแข่งขันจะแบ่งเป็น 2 ครั้ง ๆ ละ 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีจับฉลากว่ากลุ่มใดจะแข่งก่อน และคัดเลือกกลุ่มที่ชนะจากการแข่งขันทั้ง 2 ครั้ง มาแข่งขันกันอีกครั้งหนึ่ง กลุ่มที่ชนะครั้งนี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะเลิศและได้รับรางวัล

อุปกรณ์

1. ตะเกียบ 15 คู่ (หรือเท่าจำนวนผู้เล่นในแต่ละรอบ)
2. มะนาว 10 ผล
3. ลูกอม 10 เม็ด
4. ไข่นกกระทาต้ม 10 ฟอง
5. ตะกร้าขนาดเล็ก 4 ใบ

กรณีตัวอย่าง 1 เรื่อง เด็กชายสมศักดิ์

ครูประจำชั้นได้มอบให้นักเรียนชั้น ป.4 ทำการฝีมือส่งครูคนละชิ้น ซึ่งจะถึงกำหนดส่งในวันพรุ่งนี้ สมศักดิ์ได้ตั้งใจทำงานชิ้นนี้อย่างดี และทำเสร็จแล้วพร้อมที่จะนำมาส่งคุณครูได้

แต่บังเอิญเมื่อเช้านี้น้องชายของสมศักดิ์ได้ไปหยิบงานชิ้นนี้มาเล่นและทำหล่นแตกหักเสียหาย ทำให้สมศักดิ์โกรธ และกลุ้มใจมากด้วย เพราะพรุ่งนี้คงไม่มียานมาส่งคุณครูเป็นแน่ จะทำใหม่ก็ทำไม่ทันแล้ว สมศักดิ์จึงเอาเรื่องนี้มาเล่าให้ชาติชายเพื่อนรักร่วมห้องของเขาฟังและชาติชายได้บอกสมศักดิ์ว่า เขามียานน้อยอยู่ 2 ชิ้น พรุ่งนี้จะแบ่งให้สมศักดิ์นำไปส่งคุณครู 1 ชิ้น โดยเขาจะไม่บอกให้ใครทราบ สมศักดิ์ยังลังเลใจตัดสินใจไม่ถูก

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

คำถามเรื่องเด็กชายสมศักดิ์

1. ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ นักเรียนจะอย่างไร (เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดของนักเรียน)

.....รับเอางานที่ชาตชายให้มาเป็นงานของตนแล้วส่งคุณครู

.....ไม่ยอมรับงานที่ชาตชายให้ ยอมถูกคุณครูดุ

.....เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับงานของตนให้คุณครูทราบ และขอทำงานชิ้นใหม่ส่งคุณครูตอนหลังโดยด่วน

2. เหตุผลที่นักเรียนเลือกในข้อ 1

.....

.....

.....

.....

.....

กรณีตัวอย่าง 2

เรื่อง เพชรกับพลอย

เพชรกับพลอยเป็นพี่น้องกัน ช่วยกันเข็นรถขายน้ำหวานอยู่หน้าโรงเรียนแห่งหนึ่ง เมื่อมีผู้มาซื้อน้ำหวานแล้วดื่มไม่หมด เพชรจะเก็บรวม ๆ ไว้กรอกใส่ขวด เอาฝาปิดให้เหมือนน้ำหวานใหม่ เอาไว้ขายต่อไป ส่วนพลอยเมื่อเห็นผู้อื่นดื่มเหลือก็จะเททิ้งไป พลอยมักจะถูกพี่ชายดุว่าไฉวันหนึ่งมีนักเรียนมาซื้อน้ำหวานดื่ม ปรากฏว่ามีหมดอยู่ในขวดเต็มไปหมด จึงไปเล่าให้เพื่อนฟัง ต่อมานักเรียนโรงเรียนนั้นไม่ยอมมาซื้อน้ำหวานอีกเลย

บัตรงาน

กลุ่ม -----

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลา 20 นาที)
2. ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

คำถามเรื่องเพชรกับพลอย

1. เพชรทำอะไรกับน้ำหวานที่มีคนดื่มเหลือ
.....
2. พลอยทำอะไรกับน้ำหวานที่มีคนดื่มเหลือ
.....
3. นักเรียนคิดว่าเพชรมีเหตุผลอย่างไรที่เขาทำเช่นนั้น
.....
.....
4. ทำไมพลอยจึงไม่ทำอย่างเพชร การที่พลอยทำเช่นนั้นดีหรือไม่ ให้เหตุผล

สนับสนุน

5. จากการกระทำของเพชร ทำให้เกิดผลอย่างไร
.....
.....

6. ถ้านักเรียนเป็นเพชร นักเรียนจะทำอย่างเพชรหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....

แบบบันทึกพฤติกรรมการของนักเรียน

[illegible][illegible]

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

.....(২) অর্থ

(ผู้ปกครองนักเรียน)

(ลงชื่อ) (ครูประจำชั้น)

แผนการสอนจริยศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

คนที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นคนกล้าหาญ มีระเบียบวินัย ยอมรับความจริงด้วยใจเป็นธรรม ย่อมมีการดำเนินชีวิตเต็มไปด้วยความสงบสุข เพราะเป็นผู้ชนะใจตนเองเสมอ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำว่า “น้ำใจนักกีฬา” ได้
2. วิเคราะห์การกระทำของผู้ที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬาได้
3. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬาในชีวิตประจำวันได้
4. ชื่นชมต่อผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬา

เนื้อหา

ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

- กีฬาที่นักเรียนสนใจมากที่สุด
- นักกีฬาที่ชอบมากที่สุด
- นักกีฬาที่เห็นว่าเล่นเก่งที่สุด
- นักกีฬาที่เล่นกีฬาดีที่สุด

1.2 ครูคิดแผนภูมิเพลง “กราวกีฬา” โดยครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง 1 เที้ยว แล้วให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “กราวกีฬา” อีก 1-2 เที้ยว

1.3 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของนักกีฬาที่ดีตามเนื้อความในบทเพลง เพื่อสรุปถึงลักษณะของผู้ที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2. ขั้นสอน

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่าวันนี้เราจะเล่นเกมอย่างหนึ่ง ให้นักเรียนร่วมแข่งขันกันโดยครูอธิบายวิธีการเล่นและกติกาดังนี้

2.1.1 ให้นักเรียนนำสิ่งของที่ตนมีไปซ่อนไว้ในที่ต่าง ๆ ใกล้บริเวณที่เล่น

กิจกรรม

2.1.2 เมื่อซ่อนของเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนเข้าแถวเป็นวงกลมใหญ่ 1 วง

2.1.3 ให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงร้องและร้องไปเรื่อย ๆ ตามเสียงเพลง ขณะร้องเพลงครูจะแจกผ้าหรือเชือกให้นักเรียนชายและหญิงจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เมื่อเพลงจบครูให้สัญญาณให้นักเรียนหาคู่ระหว่างคนที่ไม่มีผ้ากับคนที่ไม่มีผ้า เมื่อได้คู่แล้วให้เอาเชือกหรือผ้าผูกข้อเท้าข้างหนึ่งติดกัน

2.1.4 นักเรียนร่วมกันร้องเพลงร้อง ให้แต่ละคู่ร้องไปจนเพลงหยุด จึงหยุดร้องและคอยฟังคำสั่ง

2.1.5 ให้แต่ละคู่จำที่อยู่ของตนไว้ พอเป่านกหวีดให้นักเรียนไปหาของที่ตนซ่อนไว้แล้วกลับมายืนที่เดิม โดยห้ามพูดคุยกัน

2.1.6 ครูเฝ้าทำเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ

2.2 เมื่อการแข่งขันยุติลง ให้นักเรียนปรบมือให้แก่คู่ที่ชนะเลิศ และร่วมกันลงโทษคู่ที่เก็บของเสร็จช้าที่สุด เช่น ให้แสดงท่าทางของสัตว์ต่าง ๆ ร้องเพลงหรือร้อง เป็นต้น

3. ชั้นอภิปราย/วิเคราะห์

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้

- ผู้ที่แพ้รู้สึกอย่างไร ผู้ชนะรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนได้อะไรจากการเล่นเกมบ้าง
- บางคู่ทำผิดกติกา เป็นเพราะเหตุใด
- เกมนี้นักเรียนเกิดความอดทน อดกลั้นหรือไม่เพราะเหตุใด
- เมื่อเกิดการผิดพลาดกระทบกระทั่งกัน นักเรียนทำอย่างไร
- การเล่นเกมครั้งนี้ช่วยสอนคุณธรรมใดแก่นักเรียน
- นักเรียนจะนำคุณธรรม ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

4. ชั้นสรุปและประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเข้าใจว่า มนุษย์ทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในโลกด้วยการต่อสู้และแข่งขันตลอดเวลา เช่น ในการเรียนเราต้องพยายามที่จะเรียนให้ได้ดีที่สุด ซึ่งเปรียบเหมือนการต่อสู้ และในการสอบเราต้องพยายามสอบให้ได้ดีที่สุดไม่ให้น้อยหน้าใคร ซึ่งเปรียบเหมือนการแข่งขัน เป็นต้น ย่อมต้องประสบทั้งชัยชนะ คือ ความสมหวัง สมปรารถนา และความพ่ายแพ้ คือ ความผิดหวัง สูญเสียต่างๆ ดังนั้นผู้ที่อยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุขได้ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องฝึกจิตใจให้เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬาไว้เป็นประจำ

4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเป็นข้อควรปฏิบัติในเรื่องความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน บันทึกลงในสมุดจรรยาวิชา

4.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนนำหลักปฏิบัติในเรื่องความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้วบันทึกผลการปฏิบัติลงในแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วให้นักเรียนนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง “กราวกีฬา”
2. ผ้าหรือเชือกสำหรับผูกข้อเท้า ยาวประมาณ 2 ฟุต จำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด
3. ปากกา ดินสอ หรือยางลบของนักเรียนคนละ 1 ชิ้น
4. เกม “คู่อันตราย”
5. สมุดจรรยาศึกษา
6. แบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรม ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ความสนใจและความตั้งใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
 - 1.2 การเสนอความคิดเห็นในการร่วมอภิปราย
 - 1.3 การรู้จักชื่นชมตนเองและผู้อื่น
 - 1.4 การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

เนื้อหา ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา หมายถึง การรู้จักแพ้-ชนะ มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม ในใจรู้จักรักษาระเบียบวินัย ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีน้ำใจหนักแน่น อุดหนุน เมื่อแพ้ไม่เสียใจ เมื่อชนะไม่ทับถมผู้ใด รู้จักรักษาความสามัคคี รู้จักเสียสละให้แก่ส่วนรวมและรู้จักให้อภัยกัน คนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ย่อมได้รับนับถือว่าเป็นคนดี

ลักษณะของนักกีฬาที่ดี

1. มีจิตใจเข้มแข็ง อุดหนุน
2. มีมารยาทที่ดีงาม
3. เชื่อฟังคำสั่งสอนของกรรมการ และเคารพกติกาการแข่งขันอย่างเคร่งครัด
4. รู้จักขอโทษและยกโทษ
5. รู้แพ้ รู้ชนะ
6. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
7. เป็นผู้ที่มีความน้ำใจต่อผู้อื่น

แผนภูมิเพลง

เพลง กราวกีฬา

พวกเรานักกีฬาใจกล้าหาญ	เชี่ยวชาญชิงชัยไม่ย่อ
คราวชนะรุกใหญ่ไม่รีรอ	คราวแพ้ก็ไม่ท้อกัดฟันทน
(สร้อย) อีม อีม อีม อีม อีม อีม	
กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ	แก้กองกิเลสทำคนให้เป็นคน
ผลของการฝึกตน	เล่นกีฬาสากล ตะละล้า
ร่างกายกำยำล้าเลิศ	กล้ามเนื้อก่อเกิดทุกแห่งหน
แข็งแรงทรหดอดทน	ว่องไวไม่ย่อระย่อใคร
(สร้อย)	
ใจคอมั่นคงทรงศักดิ์	รู้จักที่หนีที่ไล่
รู้แพ้รู้ชนะรู้ภัย	ไวใจได้ทั่วทั้งรักชัง
(สร้อย)	
ไม่ชอบเอาเปรียบเฉียบแข่งขัน	สู้กันซึ่งหน้าอย่าลับหลัง
แม้ส่วนตัวเบื่อเหลือกำลัง	เกลียดชังการเล่นเห็นแก่ตัว
(สร้อย)	
เล่นรวมกันกำลังทั้งพวก	เอาชัยสะดวกมิใช่ชั่ว
ไม่ว่างานหรือเล่นเป็นไม่กลัว	ร่วมมือกันทั่วทั้งไชโย
(สร้อย)	

(บทประพันธ์ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)

4. 1924

โรงเรียน	ชื่อ	ชั้น	เลขที่

[illegible]

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ଉତ୍ତର)

(ผู้ปกครองนักเรียน)

(ବ୍ୟାପ).....

(ครูประจำชั้น)

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 49 ข้อ แต่ละข้อมี 2 ประโยคย่อย เมื่อนักเรียนอ่านแต่ละข้อแล้ว ให้ทำเครื่องหมาย x ทับตัวอักษรของประโยคใดประโยคหนึ่ง ซึ่งใกล้เคียงกับลักษณะของนักเรียนมากที่สุด ลงในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง	ข้อ O. ก. ข้าพเจ้าชอบเล่นิทานให้เพื่อนฟัง ข. ข้าพเจ้าชอบช่วยคุณแม่ทำงานบ้าน
----------	--

จากข้อความ ก และ ข ในข้อ O. ถ้านักเรียนเห็นว่าประโยค ก ในกระดาษคำตอบมีลักษณะตรงหรือใกล้เคียงกับลักษณะของนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่มากกว่าประโยค ข นักเรียนก็ทำเครื่องหมาย x ในกระดาษคำตอบ

ในกรณีที่ทั้ง 2 ประโยคไม่เข้ากับลักษณะของนักเรียนเลย ให้เลือกประโยคหนึ่ง ซึ่งใกล้เคียงกับลักษณะของนักเรียนมากกว่าอีกประโยคหนึ่ง

2. การตอบแบบทดสอบนี้ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด

ข้อสังเกต

1. แบบทดสอบฉบับนี้ไม่มีข้อใดถูกผิด ขอให้นักเรียนตั้งใจตอบอย่างดีที่สุด
2. ในแต่ละข้อ ขอให้เลือกตอบเพียงประโยคเดียว ก หรือ ข
3. ขอให้นักเรียนโปรดตอบทุกข้อ ในกระดาษคำตอบ
4. กรุณาอย่าเขียนสิ่งใด ๆ ในแบบสอบถามนี้

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ขอให้นักเรียนอ่านข้อ ๆ และเลือกข้อ ก หรือ ข เพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ทับอักษร ก หรือ ข ในกระดาษคำตอบ

1. ก. เมื่อข้าพเจ้าพบดินสอ หรือสตางค์ที่มีชื่อของข้าพเจ้าตกอยู่ในสนามโรงเรียน
ข้าพเจ้านำส่งครูให้ประกาศหาเจ้าของ
- ข. เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเสียงระฆังให้เข้าแถว ข้าพเจ้ารีบมาเข้าแถวโดยเลิกเล่นทันที
2. ก. ข้าพเจ้ามาโรงเรียนทุกวันโดยไม่ขาดเรียนเว้นแต่กรณีจำเป็น
- ข. ข้าพเจ้าส่งการบ้านตามเวลาที่ครูกำหนดให้ส่ง
3. ก. เมื่อมีงานโรงเรียนข้าพเจ้าร่วมแสดงกิจกรรม เช่น ร้องเพลง เล่นกีฬา หรืองานอย่างอื่นด้วยทุกครั้ง
- ข. ข้าพเจ้าสามารถทำงานตามลำพังได้โดยครูไม่ต้องคอยควบคุม
4. ก. ข้าพเจ้าซักเสื้อผ้า ทำความสะอาดถุงเท้า รองเท้าด้วยตนเอง
- ข. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนทำผิดระเบียบของโรงเรียน ข้าพเจ้าจะแนะนำเพื่อนให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง
5. ก. ข้าพเจ้าแต่งกาย หรือทำความเคารพตามระเบียบของโรงเรียน
- ข. ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียน เช่น สมุด ดินสอ เศษวัสดุและเครื่องใช้อื่นก่อนมาโรงเรียน
6. ก. เมื่อเพื่อนชนะการแข่งขันกีฬา ข้าพเจ้าแสดงความดีใจกับเพื่อนที่ชนะ
- ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงานต่าง ๆ ที่บ้าน
7. ก. ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนทำความสะอาดโต๊ะเรียน หรือห้องเรียนเมื่อมีโอกาส
- ข. เมื่อครูขอร้องให้ช่วยทำงานสิ่งใด ข้าพเจ้าจะรีบทำทันทีและทำไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเสร็จ
8. ก. ข้าพเจ้าตั้งใจทำการบ้านที่ครูให้ด้วยตนเองจนเสร็จ
- ข. เมื่อข้าพเจ้าพบว่าที่บ้านที่ทำผิดพลาด จะรีบแก้ไขใหม่ถูกต้องทันที
9. ก. เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านข้าพเจ้าทำด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ข. เมื่อครูขอให้ข้าพเจ้าช่วยทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ข้าพเจ้าสามารถทำได้ ข้าพเจ้ายินดีทำทันที
10. ก. ข้าพเจ้าช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น ภูบ้าน เลี้ยงน้อง หรือทำงานอื่น
- ข. ข้าพเจ้าช่วยน้อง เช่น จูงมือข้ามถนน จูงมือน้องข้ามสะพาน หรือขึ้นบันได
11. ก. เมื่อพ่อแม่ให้เงินข้าพเจ้ากินมาโดยท่านไม่ทราบ ข้าพเจ้าจะบอกพ่อแม่และคืนเงินที่เกินนั้นให้
- ข. ข้าพเจ้าตัดเดือนเพื่อนไม่ให้เด็ดดอกไม้หรือทำลายต้นไม้ที่สนามในโรงเรียน

12. ก. ข้าพเจ้าทำการบ้านโดยไม่ถามใคร เว้นแต่ไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้
ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน
13. ก. ข้าพเจ้าเก็บสมุด หนังสือ และกระเป๋าเรียนไว้อย่างเป็นระเบียบ
ข. ข้าพเจ้าจัดหนังสือ เตรียมเสื้อผ้า สำหรับใส่ไปโรงเรียนด้วยตนเอง
14. ก. ข้าพเจ้าทำการบ้านให้เสร็จก่อนไปเล่น หรือทำงานอย่างอื่น
ข. ข้าพเจ้าจัดเตรียมเครื่องใช้ไปโรงเรียนไว้ล่วงหน้า
15. ก. ข้าพเจ้าร่วมมือกับเพื่อนทำความสะอาดโรงเรียน หรือวัด หรือถนน
ข. ข้าพเจ้าปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ด้วยตนเอง
16. ก. เมื่อข้าพเจ้าพบเพื่อนที่เกรงข้าพเจ้าป่วย ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือทันที
ข. ข้าพเจ้าจัดที่นอน จัดห้องนอนด้วยตนเอง
17. ก. ข้าพเจ้าจัดโต๊ะเรียนให้ตรงแถวกับผู้อื่นเสมอ
ข. เมื่อเพื่อนเจ็บป่วย ข้าพเจ้าไปเยี่ยม
18. ก. เมื่อมีเวลารว่างข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ
ข. ข้าพเจ้าแบ่งสมุด ดินสอ หรือยางลบให้เพื่อนเมื่อข้าพเจ้ามีมากพอ
19. ก. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งเศษกระดาษ หรือเศษอาหารบนพื้นห้องหรือสนาม
ข. เมื่อครูแบ่งงานให้ทำ ข้าพเจ้าทำโดยไม่เอาเปรียบเพื่อน
20. ก. ข้าพเจ้าอาบน้ำ จัดอาหารกิน ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องให้พ่อแม่จัดให้
ข. ข้าพเจ้าสละที่นั่งให้น้อง ๆ เมื่อมีงานแสดงที่โรงเรียนหรือที่อื่น กรณีที่นั่งมีไม่พอเพียง
21. ก. ข้าพเจ้าเข้าแถวในโรงเรียนอย่างเป็นระเบียบ
ข. เมื่อพ่อแม่ให้เงินข้าพเจ้าไปให้ครูเป็นค่าบำรุงการศึกษาหรือทำบุญ ข้าพเจ้ารีบนำไปให้ครูทันที
22. ก. เมื่อมีการบ้านข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จก่อนทำงานอย่างอื่น
ข. ข้าพเจ้าเล่าความจริงให้พ่อแม่ฟังทุกครั้งที่พ่อแม่ถาม
23. ก. ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนจัดโต๊ะจัดห้องเรียนให้สวยงามเป็นระเบียบ
ข. เมื่อครูนัดให้ข้าพเจ้ามาช่วยงานที่โรงเรียน ข้าพเจ้ามาตามเวลานัด
24. ก. เมื่อมีการบ้านเกี่ยวกับการประดิษฐ์เศษวัสดุ หรือวาดภาพ ข้าพเจ้าตั้งใจทำด้วยตนเองจนกว่าจะเสร็จ
ข. ข้าพเจ้าหยิบดินสอหรือของเล่นของเพื่อนโดยบอกให้เพื่อนทราบก่อน
25. ก. ข้าพเจ้ามาโรงเรียนแต่เช้า เพื่อให้ทันโรงเรียนเช้า
ข. ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่จะทำได้
26. ก. เมื่อข้าพเจ้าปลูกต้นไม้ที่โรงเรียน ข้าพเจ้าพยายามรดน้ำ ใส่ปุ๋ยให้มันเจริญเติบโตอยู่ทุกวัน
ข. ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อนที่พูดให้ข้าพเจ้าโกรธ

27. ก. ข้าพเจ้าช่วยทำงานบ้าน เช่น ทำความสะอาดบ้าน จัดบ้านเป็นระเบียบ
 ข. ข้าพเจ้าส่งสารเวลาที่น้องหรือเพื่อนได้รับการลงโทษ
28. ก. ข้าพเจ้าแต่งตัว จัดกระเป๋าไปโรงเรียนโดยที่พ่อแม่ไม่ต้องเตือน
 ข. ข้าพเจ้าชอบเล่าเรื่องตลก หรือเรื่องสนุก ๆ ให้เพื่อนฟัง
29. ก. ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เมื่อเพื่อนไม่มี
 ข. ข้าพเจ้ายืมเข้าคิว เมื่อชื่อของที่โรงเรียนหรือรับของแจกจากผู้อื่น
30. ก. เมื่อข้าพเจ้าพบดินสอ หรือสตางค์ที่มีชื่อของข้าพเจ้าตกอยู่ที่สนามโรงเรียน
 ข้าพเจ้านำส่งครูให้ประกาศหาเจ้าของ
 ข. เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเสียงระฆังให้เข้าแถว ข้าพเจ้ารีบมาเข้าแถวโดยเลิกเล่นทันที
31. ก. เมื่อข้าพเจ้าเล่นกีฬาแพ้เพื่อน ข้าพเจ้ายอมรับว่าสู้เพื่อนไม่ได้
 ข. เมื่อพ่อแม่บอกให้ข้าพเจ้าทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าจะทำทันทีโดยไม่
 ผลัดหรือโอ้อ้อ
32. ก. ข้าพเจ้าแบ่งขนมให้น้องหรือเพื่อนกินทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามีขนม
 ข. เมื่อครูสอนบทเรียนใหม่ ข้าพเจ้าสนใจและตั้งใจเรียนมาก
33. ก. เมื่อข้าพเจ้าพบกล่องดินสอ หรือสมุดของเพื่อนที่ลืมไว้ในห้องเรียน
 ข้าพเจ้าเก็บไว้ให้เพื่อนในวันรุ่งขึ้น
 ข. ข้าพเจ้าชอบทำงาน การบ้าน หรืออ่านหนังสือบ่อย ๆ
34. ก. เมื่อเพื่อนชนะการแข่งขันกีฬา ข้าพเจ้าแสดงความดีใจกับเพื่อนที่ชนะ
 ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงานต่าง ๆ ที่บ้าน
35. ก. ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเมื่อมีโอกาส
 ข. ข้าพเจ้าตักเตือนเพื่อนไม่ให้ซัดเซียนโต๊ะเรียนให้เป็นรอย
36. ก. เมื่อพ่อแม่ให้เงินข้าพเจ้ากินมาโดยท่านไม่ทราบ ข้าพเจ้าจะบอกพ่อแม่
 และคืนเงินที่เกินนั้นให้
 ข. ข้าพเจ้าตักเตือนเพื่อนไม่ให้เด็ดดอกไม้หรือทำลายต้นไม้ที่สนามในโรงเรียน
37. ก. ข้าพเจ้าแสดงความยินดีกับเพื่อนที่สอบได้คะแนนดีกว่าข้าพเจ้า
 ข. เมื่อหัวหน้าห้องบอกให้ข้าพเจ้าทำเวร ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตาม
38. ก. ข้าพเจ้าแบ่งอาหารกลางวันให้เพื่อน เมื่อเพื่อนไม่ได้เอาอาหารกลางวันมากิน
 ข. เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้า เช่น เลือดกำเดาออก หรือมีดบาด ข้าพเจ้า
 จะช่วยตัวเองก่อนบอกพ่อแม่ หรือครู
39. ก. บางครั้งข้าพเจ้าลอกการบ้านเพื่อนส่งครู เวลาครูถามข้าพเจ้าบอกครูตามตรง
 ว่าลอกการบ้านจากเพื่อน
 ข. ในตอนเช้า ข้าพเจ้าทำกิจส่วนตัวด้วยตนเอง เช่น อาบน้ำ แต่งตัวด้วยตนเอง
 โดยพ่อแม่ไม่ต้องเตือน
40. ก. เมื่อข้าพเจ้าพบเพื่อนที่เกเรนั่งป่วยอยู่ ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือทันที
 ข. ข้าพเจ้าจัดที่นอน ห้องนอนด้วยตัวเอง

41. ก. ข้าพเจ้าจัดโต๊ะเรียนให้ตรงแถวกับผู้อื่นเสมอ
 ข. เมื่อเพื่อนเจ็บป่วย ข้าพเจ้าไปเยี่ยม
42. ก. ถ้าข้าพเจ้าหยิบหนังสือ สมุดหรือของอย่างอื่นของเพื่อนติดมาที่บ้านในวันรุ่งขึ้น ฉันจะคืนให้เพื่อนทันที
 ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนโดยอธิบายการบ้านที่ไม่เข้าใจ หรือให้ยืมเงินในกรณีที่ข้าพเจ้ามี
43. ก. ข้าพเจ้าไม่ถือโกรธกับเพื่อนที่เคยเกรงข้าพเจ้า
 ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือน้องหรือพี่ในการทำงานที่บ้าน
44. ก. ข้าพเจ้าบริจาคของใช้ เสื้อผ้า อาหาร เพื่อช่วยเหลือคนที่ถูกภัยจากน้ำท่วม
 ข. ข้าพเจ้าพูดเล่าให้ครูและเพื่อนฟังตามเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ
45. ก. เมื่อมีการบ้านข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จก่อนทำงานอย่างอื่น
 ข. ข้าพเจ้าเล่าความจริงให้พ่อแม่ฟังทุกครั้งที่พ่อแม่ถาม
46. ก. ถ้าข้าพเจ้าทำของใช้แตก เช่น แก้วแตก จานแตก เมื่อพ่อแม่ถาม ข้าพเจ้ายอมรับว่าข้าพเจ้าทำเอง
 ข. ข้าพเจ้าเชื่อว่า คนที่ขโมยของเพื่อนนั้นคนอื่นไม่เห็นแต่เทวดาเห็น
47. ก. เวลาเรียนงานไม่ งานประดิษฐ์ ข้าพเจ้าแบ่งวัสดุให้เพื่อนที่ไม่มี
 ข. ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อน หรือน้องที่เจ็บป่วยเท่าที่จะช่วยได้
48. ก. ถ้าข้าพเจ้าเห็นเพื่อนทะเลาะกัน ข้าพเจ้ารีบไปแจ้งให้ครูทราบทันที
 ข. ข้าพเจ้ายอมรับว่าหัวหน้าห้องมีความสามารถมากกว่าข้าพเจ้า
49. ก. ข้าพเจ้ามาโรงเรียนแต่เช้า เพื่อให้ทันโรงเรียนเช้า
 ข. ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่จะทำได้

หมายเหตุ

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมฉบับนี้ มีสินทร์ สำเภาเงิน (2524) เป็นผู้สร้างขึ้นใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ (การศึกษาสุขุณบัณฑิต) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง 7 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ .7284 ถึง .9613 ใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การตรวจนับคะแนนและการแปลความหมาย

1. การตรวจนับคะแนน คะแนนที่ตอบในแต่ละข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยไม่นับข้อซ้ำที่ใช้ตรวจค่าความคงที่ในการตอบของนักเรียน คือ ข้อ 1, 6, 11, 16, 41, 45, 49 การพิจารณาคุณลักษณะทางคุณธรรมแต่ละด้านต้องรวมคะแนนทางด้านแนวนอน โดยนับเฉพาะผู้ที่ตอบ ก เท่านั้น รวมกับคะแนนแนวตั้ง โดยนับเฉพาะผู้ที่ตอบ ข เท่านั้น ในแนวนอนและแนวตั้งที่อยู่ในอันดับเดียวกัน เป็นคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 1 หมายถึง	ความมีระเบียบวินัย
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 2 หมายถึง	ความซื่อสัตย์สุจริต
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 3 หมายถึง	การให้ความร่วมมือ
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 4 หมายถึง	การช่วยเหลือตนเอง
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 5 หมายถึง	การเสียสละ
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 6 หมายถึง	ความซื่อสัตย์
คะแนนแนวตั้งและแนวนอนของแถวที่ 7 หมายถึง	ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2. การตรวจหาค่าความคงที่การตอบ

2.1 พิจารณาคำตอบในข้อคำถามด้วยข้อความเหมือนกัน เช่น ข้อ 1 เหมือนกับข้อ 30 ข้อ 25 เหมือนกับข้อ 49 ซึ่งเป็นข้อซ้ำกัน รวมทั้งสิ้น 7 คู่ ดังนี้

ข้อ	1	6	11	16	17	22	25
	30	34	36	40	41	45	49

การพิจารณาค่าความคงที่ โดยดูคำตอบที่ผู้ตอบอย่างเดียวกัน เช่น ข้อ 17 ตอบ ก ข้อ 41 ตอบ ก ถือว่ามีความคงที่ หรือ ข้อ 17 ตอบ ข ข้อ 41 ตอบ ข ก็ได้ แต่ถ้าข้อ 11 ตอบ ก ข้อ 36 ตอบ ข ถือว่าไม่มีความคงที่ของการตอบ คู่อื่นก็พิจารณาอย่างเดียวกัน เมื่อรวมทั้ง 7 ข้อ แล้วให้รวมคะแนนความคงที่ที่ได้ลงในช่องรวม

2.2 นำคะแนนค่าคงที่จำนวนเต็ม (7 คะแนน) มาลบออกด้วยคะแนนค่าคงที่ของนักเรียนที่ได้ นำผลลัพธ์ที่ได้ไปลบคะแนนรวมคุณลักษณะทางคุณธรรมทุกด้านของนักเรียน จะเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

กระดาษคำตอบ แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

โรงเรียนชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....อายุ.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ข้อ	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	นอน	ตั้ง	รวม
1.	ก 5. ก 9. ก 13. ก 17. ก 21. ก 25. ก ข ข ข ข ข ข ข	ว.		
2.	ก 6. ก 10. ก 14. ก 18. ก 22. ก 26. ก ข ข ข ข ข ข ข	ข.		
3.	ก 7. ก 11. ก 15. ก 19. ก 23. ก 27. ก ข ข ข ข ข ข ข	จ.		
4.	ก 8. ก 12. ก 16. ก 20. ก 24. ก 28. ก ข ข ข ข ข ข ข	ด.		
29.	ก 32. ก 35. ก 38. ก 41. ก 44. ก 47. ก ข ข ข ข ข ข ข	ส.		
30.	ก 33. ก 36. ก 39. ก 42. ก 45. ก 48. ก ข ข ข ข ข ข ข	ซ.		
31.	ก 34. ก 37. ก 40. ก 43. ก 46. ก 49. ก ข ข ข ข ข ข ข	ฬ.		
	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	คงที่		

ภาคผนวก ง

แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน

คำชี้แจง

ให้ผู้สังเกตทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามรายการที่กำหนดมานี้ โดยดูถึงจำนวนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อว่ามีจำนวนเท่าใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 81-100%	ถือว่า	มากที่สุด
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 61-80%	ถือว่า	มาก
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 41-60%	ถือว่า	ปานกลาง
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 21-40%	ถือว่า	น้อย
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 0-20%	ถือว่า	น้อยที่สุด

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามแบบสังเกตนี้ ใช้สังเกตนักเรียนในขณะที่รวมกันอยู่ทั้งชั้น โดยใช้การสุ่มเวลาในการสังเกตในแต่ละกลุ่มพฤติกรรมที่คาดว่าจะสังเกตได้ในขณะนั้น ไปจนครบทุกกลุ่มพฤติกรรม ภายใน 1 สัปดาห์
2. การสังเกตในครั้งนี้ถือว่าสังเกตเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ผู้สังเกตสามารถพบได้ในโรงเรียนเท่านั้น ไม่รวมถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่แสดงออกในที่อื่น ๆ นอกเหนือจากนี้

รายการพฤติกรรม	ปริมาณของนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
พฤติกรรมความมีระเบียบวินัย					
1. แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน					
2. เข้าแถวและเดินแถวอย่างเป็นระเบียบ					
3. เข้าชั้นเรียนตรงเวลา					
4. ส่งงานตามเวลาที่กำหนด					
5. ไม่วิ่งเล่นและส่งเสียงดังในห้องเรียน					
พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร					
6. ทำการบ้านและงานอื่นที่มอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยอยู่เสมอ					
7. อ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียนเมื่อมีเวลาว่าง					
8. มีความกระตือรือร้นในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ					
9. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและงานอื่นด้วยความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานต่าง ๆ					
พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ					
10. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ					
11. ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน					
12. ช่วยเหลือครูและผู้อื่นในการทำงานต่าง ๆ เสมอ					
13. เต็มใจและให้ความสำคัญของการทำงานกลุ่มมากกว่างานส่วนตัว					

รายการพฤติกรรม	ปริมาณของนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
พฤติกรรมการช่วยเหลือตนเอง					
14. ปฏิบัติกิจกรรมส่วนตัวต่าง ๆ ด้วยตนเอง					
15. ทำแบบฝึกหัดและการบ้านด้วยตนเอง					
16. ซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง					
17. ทำงานได้สำเร็จ ทันเวลาด้วยตนเอง					
18. รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง					
พฤติกรรมการเสียสละ					
19. ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เมื่อเพื่อนไม่มีหรือลืมนำมา					
20. แบ่งปันอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนที่ขาดแคลน					
21. ช่วยเหลืองานในห้องเรียนสม่ำเสมอ					
22. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ					
23. เต็มใจทำงานเมื่อได้รับการร้องขอหรือไว้วางใจจากครูและผู้อื่น					
24. แสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อนและผู้อื่นเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ					
พฤติกรรมความซื่อสัตย์					
25. เมื่อพบทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ผู้อื่นทำตกหล่นไว้ นักเรียนนำมาส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ					
26. ไม่พูดปด หลอกลวง ใช้อวดและไม่พูดบิดเบือนความจริง					

รายการพฤติกรรม	ปริมาณของนักเรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27. ไม่ลอกการบ้านหรืองานที่มอบหมายมาส่ง					
28. ไม่ทุจริตในการสอบ					
29. ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น					
พฤติกรรมความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา					
30. ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกมการแข่งขันประเภทต่าง ๆ นักเรียนแสดงออกถึงการรู้จักยอมรับความพ่ายแพ้ เมื่อตนแพ้ เมื่อชนะไม่ลำพองใจและทับถมผู้อื่น					
31. ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกมการแข่งขันประเภทต่าง ๆ นักเรียนแสดงออกถึงการเคารพกติกา และคำตัดสินอย่างเคร่งครัด					
32. รู้จักขอโทษเมื่อทำผิดและยกโทษให้ในความผิดพลาดของผู้อื่น					
33. ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่อ่อนแอกว่าตามความสามารถของตน					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

นายพงษ์ศักดิ์ เย็นอ่อน

วัน เดือน ปีเกิด

24 พฤษภาคม 2512

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)

โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร

พ.ศ. 2534

ครุศาสตรบัณฑิต (การประถมศึกษา) เกียรตินิยมอันดับ 1

วิทยาลัยครูกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2534

ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3

โรงเรียนบ้านคลองแขงวิทยา อำเภอลองตาน จังหวัดกำแพงเพชร

พ.ศ. 2544

ตำแหน่งครูใหญ่ ระดับ 5

โรงเรียนบ้านป่าเหียง อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร